

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerje izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četr. leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellereitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglaš in poslanice
se računajo po pet-vestih, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglaš je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gl. 80 kr. — Oglaš v „Slov.“ knjižnici se računajo po 20 kr. pet-vestih.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Zaupni shod

„narodno-napredne“ stranke na Goriškem.

Poročilo o zaupnem shodu, ki se je vršil danes teden, se glasi po stenografičnem zapisniku, kakor sledi. — Shod je pozdravil g. dr. Tuma tako-le:

Častita gospoda! V imenu sklicevateljev zaupnega shoda dovoljujem si presrečno pozdraviti Vas, može iz cele dežele, zbrane tu pod imenom „narodno-napredna stranka“. V prvič je, da nastopite v politiki možje iz cele naše Goriške, da sami zahtevate, kaj se ima storiti, kako nastopati, kako smer dati politiki v deželi.

Ko se je začelo ustavno življenje v naši kronovini po letu 60., takrat je bilo naše ljudstvo tako malo zavedno, da je bila vlada, c. kr. vlada, tisti faktor, kateri nam je izbiral poslance v deželni in državni zbor. Veste, da so bili prvi naši zastopniki v deželnem zboru c. kr. okrajni glavarji iz Sežane, Tolmina, Gradiške, sploh od 7 poslancev jih je bilo 5, kateri so bili popolnoma v rokah c. kr. vlade. Trpelo je skoraj 10 let, da smo prišli tako daleč, da so se vsaj posamezni rodoljubi v stolnem mestu goriškem zjedini in da so oni jeli kazati pota, po kateri naj se vodi domača politika. Ali tudi to društvo posameznih rodoljubov je zgrešilo s časom svojo pot, se ni oziralo več na želje prebivalstva, na želje razvilitenih naših mož, ampak se je čutilo poklicanim, da samo ukrepa in dela, ne oziraje se na pravo voljo, na želje našega naroda. Prišli smo torej v dobo, ko je treba, da se ljudstvo samo gane, da ono po svojih odločnih zastopnikih javno narekuje smer politiki, da ljudstvo samo reče, ukaže: Tako hočemo mi, to je naša volja. Naši zastopniki naj ne delajo od slučaja do slučaja, kakor se jim zdi, ampak oni naj se ozirajo na opravičene želje, na opravičene zahteve ljudstva.

Pod tem imenom Vas prvič pozdravljam kot proste zastopnike ljudstva, vsega slovenskega prebivalstva.

Ne bom se spuščal v obširno utemeljevanje resolucij, predno si ne izvolimo predsednika današnjega shoda. Za predsednika današnjega zaupnega shoda predlagam gosp. Antona Muha, veleposelnika iz Lokvi. — Muha je soglasno izvoljen predsednikom. — Predno prevzame predsedstvo, izpregovori še g. Gabršček: Pripravljalnemu odboru današnjega zaupnega shoda so došla od najrazličnejših strani naše dežele izjave, katere pozdravljajo naš današnji shod, in katere je pripravljali odbor z veseljem vzel na znanje. Nekatera pisma so prav obširna. Omenim naj le nekatera. Izjava iz gorske vasice na Pečinah z mnogo podpisi, katero si dovoljujem vsled njene originalnosti prečitati. (Prečita pismo).

Omenjam še izjavo s Št. Viške Gore, podpisano od župana in učitelja, ter iz Čepovana. Zaradi bolezni so zadržani nadučitelj Križman, župan Grilanc, podžupan Budin, po opravičih dež. poslanec Oskar Gabršček itd. itd.

Gosp. Muha se zahvali: Častiti gospodje! Zahvaljujem se vam na zaupanju, katero ste mi izkazali z izvo-

litvijo predsednikom današnjega zaupnega shoda. Ker pa sem oddaljen in ker nisem bil pričujoč pri odborovih sejah, prepustim besedo gospodu dr. Tumi, ki stvar najbolje pozna.

Dr. Tuma: Organizacija, katero misli izvesti narodno-napredna stranka, je jako enostavna. Izraza se v kratkih besedah s tem, da odslej naprej ima sklepati ob vsakem važnem koraku v politiki ljudstvo samo po svojih zaupnih možih. Takí važni koraki so n. pr. izvolitev deželni in državnih poslancev itd. Kandidati za deželni ali državni zbor bi se imeli od sedaj naprej imenovati le po zaupnikih. — Tako imajo zaupni shodi, kateri se imajo vršiti, nalogo, da sklepajo o vprašanjih, kakor o abstenenčni politiki itd. Dosedaj so bili deželni poslanci prostih rok in so sklenili, kakor so mislili, da je prav; odslej naprej pa bi bili isti vezani na zaupnike, na sklepe teh zaupnikov na zaupnem shodu. S tem važnim korakom bi ne bili več poslanci oni, kateri vodijo politiko, ampak ljudstvo samo. — Zaupni shod bi se moral sklicati pri vsakem važnem političnem vprašanju. S sklepi tega zaupnega shoda bi se obrnilo do poslancev, kateri bi bili torej vezani na te sklepe zaupnih shodov. — Delo, katero se ima praktično izvršiti, pa morajo prevzeti nekateri gospodje. In v to svrhu si izvoli zaupni shod 21 mož, kateri vse politično delo pripravljajo, pripravljajo vse predloge in drugo za bodoči zaupni shod. — Ta izvolitev velja seveda le od enega shoda do drugega. Kakor hitro nastopi kako važno politično vprašanje, mora izvrševalni odbor sklicati zaupni shod, s kojim preneha moč izvrševalnega odbora in na njegovo mesto nastopi zbor sam.

Vsaka stranka, ki nastopi v javnem življenju, se drži na gotova načela. To je važno tembolj pri nas, ker se je do sedaj naša politika sukala samo okoli oseb in okoli tako malenkostnih stvari, da človek strmi, da se resni gospodje s tem pečajo, po drugi strani pa obžalovati ljudstvo, ki zdihuje pod tako neznosnimi razmerami.

Jasna in odločna so načela in vsled tega predlagajo sklicevalci shoda, da se te resolucije sprejmejo.

Naloga mi je le na kratko utemeljevati nekatere točke resolucije.

Prva točka pravi: »Vsestranski svobodni razvoj slovenskega ljudstva v duševnem in gmotnem oziru.« Gospoda! Mi ne mislimo tirati politike liberalne stranke dunajskih židov, pa tudi ne pustimo, da se nastop te stranke zlorablja proti nam. Mi nimamo nič jedinega s tujim liberalizmom, mi ga ne potrebujemo v svoji sredi, ali kar mi hočemo, to je svobodni razvoj našega ljudstva. Naše ljudstvo potrebuje vede in znanosti: naj se prosto uči, v tem je takorekoč njegova rešitev. Bolj hitro, kakor se zavedamo, prej bomo tudi mogli zagovarjati se proti tujemu navalu. To je pot, po kateri pridemo do prave svobode. Zato pa potrebujemo pri skupnem nastopu tudi skupnega dela vseh stanov. Gospoda! mi ne izključujemo nobenega stanu iz svoje srede. Če smo svobodomiselní, tudi ne izključujemo duhovskega stanu. Duhovski stan spada med izobražene stanovse. Njegova dolžnost je, da se udeležuje narodnega dela, da vpliva

blagodejno na ljudstvo, med katerim živi. Duhovski stan naj prvič spolnuje svoje dolžnosti, in drugič, ko stopi iz zakristije, naj dela v skupni blagor. Z veseljem ga pozdravimo, kadar nastopi kakor skupen vojščak v skupni vojski, ne pa, kadar pripisuje sebi vse moči in ves vpliv.

Pozdrav dr. Trillerja, ki je obsežen, se naslanja posebno na 2. točko resolucije, katera pravi: vsem stanovom se priznavajo jednake pravice pa tudi jednake dolžnosti; zato se izključuje nadvladje katerega koli stanu. (Prečita del pisma). Ne vtikamo se pa v verska in cerkvena vprašanja ravno, ker priznavamo vsakemu stanu svoje pravice in dolžnosti. Zaradi tega nečemo segati v dolžnosti in pravice duhovnika, nečemo mu omejevati njegove poti k spolnjenju njegovih dolžnosti, zahtevamo le, da ko stopi v politiko, ni več duhovnik, ampak ima pred seboj le koristi naroda. Tukaj se lahko sklicujemo na program prve naše naloge, poučevanje našega ljudstva. Naj poučujejo naše ljudstvo, saj imajo pravico. Naj ga blažijo, naj ga posvečujejo, ali gospoda! tega naj ne zlorablajo, kedar gre za volitev deželnega ali državnega poslanca. Takrat naj se spomnijo, da imajo maziljeno glavo in da tajnosti varujejo tako, kakor jim zapovedujejo njih dolžnosti. (Pritrjevanje).

Četrta točka pravi: »Svobodna šola in svobodno učiteljstvo, kateremu je zagotoviti po državi in deželi stanu primerno gmotno podlago, da more skrbeti za potrebni ugled in vsestransko daljno izobraževanje.« O tej stvari se je že toliko govorilo in pisalo, da je slavnemu občinstvu gotovo znano, kaj razumemo pod tem. — Šola je po zakonu ločena od verskih vprašanj. Šola je danes izročena po drž. zakonih avtonomnim korporacijam, zastopanim po vseh stanovih. Do leta 69. je bila šola odvisna le od duhovstva, duhovnik je bil nadzornik, in je bil oni faktor ki je na najvišjem mestu odločeval. Država sama je izročila šolo občinskim zastopstvom, okrajnim zastopstvom in deželam.

Mi smo z veseljem pozdravljali, da je prišlo do tega in vsled tega tudi ne pustimo, da se to predružači. — Največ dobička pričakujemo ravno od šole. Ako se naše ljudstvo blaži in uči, ako razvija svojo inteligenco, potem nam gotovo zasijejo jasni dnevi. — Pozdravljamo z veseljem državne zakone, kateri so ločili šolo od cerkve in s tem storili prvi korak k svobodnejšemu razvoju našega ljudstva. Država je naložila občinam in okrajem s tem, da jim je dala v roko šolo, precejšnja bremena. Ona si mora biti v svesti, da deželam priskoči na pomoč, kedar gre za to, da se to breme tudi nosi. Država si je bila tudi v svesti, da občine in okraj ne bodo zmagovali tega bremena, in vsled tega je sprejela med svoje zakone to, da je ona vezana pomagati, ko občina ne more več zmagovati šolskega bremena. — Mi se potezamo za to, da država prevzame učiteljske plače. Država mora oprostiti neznosnih doklad kmeta. Država je v drugih kronovinah to breme deloma že prevzela. V Dalmaciji in Istri donaša že tisoče in tisoče. Tudi nam se ponujajo že znatne svote; toda s krepko voljo, ako povzdigne naše ljudstvo po vseh krajih svoj

glas, se gotovo država zave in odloči primerno pomoč.

Preidimo k 8. točki, glasi se: »Državna uprava mora obrniti veliko več pozornosti na našo pokrajino obitalijanski meji, skrbeti za dobre prometne zveze po vsej deželi, za potrebne ceste in železnice, ki zvežejo mejo z osrčjem države, za uravnavo rek in hudournikov, za ureditev zdravstvenih razmor, in več brigati se za moralno in materialno povzdigo slovenskega ljudstva.« Gospoda! vsi veste, da ima država vsako leto milijone in milijone na razpolaganje, da stori kaj v namene, poudarjane v tej točki. Tirolska, Češka, vse pokrajine so deležne tega, le mi ne. Ministerskega predsednika Badenija so zadele gole stene bolškega okraja tako, da so prošnje občin večinoma vplivale, da se je res jelo verjeti, da nimamo costnih zvez, itd. Zaradi tega je privoščil v to svrhu nekatere tisočake. Ali to za naše potrebe ni nič. — Pred vsem bi bilo treba enotnega načrta, toda ljudstvo v celoti se ni še nikdar izreklo za precizen načrt. Oglašajo se posamezne občine in nasprotujejo druga drugi. Tukaj je naloga, da napravimo po svojih zaupnikih nekaj splošen načrt za celo deželo: kako je treba izpeljati cestno omrežje po celi deželi, koliko znašajo potrebščine, in da se po tej enotni resoluciji odpravijo prošnje na deželni zbor in na vlado. Tukaj nam je zagotovljen uspeh, in ni treba drugega, nego enotnega nastopa. Gospoda! Sami natančno veste potrebe posameznih okrajev. Naloga je, da o teh potrebah poročate zaupnikom, ki stvar natančno poučijo in po skupnem enotnem delu dosežejo željeni cilj.

7. točka. »Pozdravljamo gibanje delavstva, želimo mu krepke organizacije, katero hočemo pospeševati.« Vprašanje delavstva je v naši kronovini precej nejasno, ker imamo večina samo majhne posestnike in obrtnike, a pravega delavstva ni. Ali to stoletje nastopa s tem vprašanjem z vso silo, in vprašanje delavstva se mora rešiti. Če se z lepa ne reši, se reši s silo, ker so namreč žive mase velikih mest, kjer delave naravnost govore: Nas je milijone in milijone! Ni treba drugega, kakor da si pridobimo siromašnega kmeta, ki je zabredel v dolgove, potem smo mi gospodarji in zahtevamo od gospodov, ki imajo denar: sedaj pa delite! To je glavna ideja delavstva. Pri nas odločujejo sile rok. Sedaj si sicer ne smemo s silo pomagati, ker imamo blizu bajonete. Ali mi se hočemo pripravljati, da spravimo te v svoje roke in potem govorimo mi. Delavstvo je ideja velike revolucije. Ni v našem in slovenskega ljudstva interesu, da se mi temu pridružujemo. To vprašanje je prav odločilno. Mi hočemo vsestransko izobraževati naše ljudstvo in skrbeti za razvoj vsakega stanu. Za delavca, mislim, da poleg tega največ storimo, ako organizujemo našega posestnika, obrtnika, trgovca tako, da postane krepk dovolj, da olajša stanje delavca, ki je vezan, ostati delavec celo svoje življenje, in da tudi delavcu priliko, da postane samostojen. Pospešujemo, kar mogoče, razvoj obrti in trgovine v deželi, saj smo s tem tudi storili najbolj praktičen korak, da se tudi delavcu pomaga, kolikor se mu more. Kolikor pa

stremi to delavstvo še po splošni izobrazbi, dajmo mu brezplačno izobrazbo. Saj ste čuli krasno idejo, katero je sprožil dr. Triller, da se po končanih ljudskih šolah izbira iz teh talentirano deco, da pride ista do višje izobrazbe.

S tem sklenem vtemeljevanje onih točk, katere so bile meni poverjene, ter prosim, da se utemelje še naslednje točke. (Odobranje).

G. župan Zega. 5. točka: »Obžalovati je dosedanje popolno zanemarjanje našega posestnika od strani vseh poklicanih činiteljev, zahtevati nujno povzdigo živinoreje in mlekarstva, vinarstva in sadjarstva, delovati na intenzivnejše gospodarstvo in odpreti domačim pridelkom stalen in ugodnejši trg. Slavni shod! Ako pregledujemo z gospodarske strani stanje naše dežele, ako to stanje primerjamo z onim drugih dežel, nas boli srce, ko vidimo razliko. Po vseh drugih deželah, koder je dano, da so se posestniki organizovali, vidimo, kako ljudstvo v blagostanju napreduje, pri nas pa sama beračija, samo siromaštvo! Vsakdo zna ceniti naše pridelke, primerjaje ptuje pridelke z našimi, se odkriva našim ter pravi: to je maslo iz goriške dežele, to je kapljica z Goriškega! — Mnogo darov imamo v svoji deželi, toda dobiček od vseh teh darov utikajo drugi v žep, in mi na svoji zemlji smo siromaki, smo hlapi! Gospoda! Pritožujemo se, naj se nam pomaga. Kaj je odgovor takim prošnjam?

Z majhno mrvico podpore sem in tje se nam reče: združeni razodenite svoje želje, in potem se bode na Vaš glas oziralo! — Koliko zlatih pridelkov nam daje naša zemlja. Dobitek imajo drugi. Zakaj? Ker posamezen gospodar ne more odpraviti pridelkov izven svoje dežele; primoran je zatekati se v Gorico in tukaj oddajati svoje težko pridelane pridelke za par krajcarjev. — Kako se godi z našim sadjem? Dobra sadna letina! Posestnik je vezan, dovažati svoje pridelke v Gorico ter jih oddajati za slepo ceno.

Čas je torej, da se združimo v jedno stranko, in ta stranka naj bi potem pospeševala naše želje, odnosno, želje cele dežele. Naloga njena bodi reševati vprašanje: kako povzdigniti gmotno stanje našega kmeta-posestnika. Prosim, da se resolucija sprejme. (Sprejeto z odobranjem).

(Konec prihodnjic).

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Včeraj je umrl v Gorici znani trgovec Giuseppe del Piero, ki je zadnji čas preustroil svojo najlepšo italijansko prodajalnico. Še predno je delo do-

končal, ga je v malo dneh bolezen stisnila. Pogreb bo jutri ob 2. popoldne.

O shodu zaupnih mož je prinesla „Gor.“ smešno poročilo, ki dokazuje, da poročevalec ni bil navzoč ali pa da je tujec v Gorici. — Najprej trdi, da je bilo navzočih pod 100 oseb! Mi rečemo se enkrat, da je bilo udeležencev 124. Ako „Gor.“ neče verjeti, svobodno! — Dalje pravi, da mnogi so se hoteli udeležiti koncerta Nadine Slavjanske in so si „iz dolgega časa“ ogledali se „Tuma - Gabrščekov spas“. Koncert je bil ob 8. zvečer! Čudno torej, da bi bili prišli rodoljubi z dežele že zjutraj v mesto za koncert zvečer! Norost! — Koliko vere je pripisati temu poročilu, je razvidno iz okolnosti, da udriha po škocijanskem učitelju g. Albinu Štreklju, katerega na shodu niti bilo ni. Dalje pravi, da so polnili stevalo udeleženci iz Gorice, dasi jih ni bilo niti 12. — Imena izvrševalnega odbora smo že priobčili. Kar je omenila „Soča“ v soboto, se je nanašalo na izjave z dežele. — Laž je dalje, kar podtika v usta dr. Tumi gledé na prihodnji shod, na kateri se povabi do 300 oseb. Znani špicelj, ki se je vlihotapil v dvorano, ni prav slisal. Dr. Tuma je govoril vse kaj drugega, kar bo povedano v „Soči“ po stenogramu. — Isti tihotapec je imenoval dva gospoda, ki sta se baje v pritrevanju posebno odlikovala. To sta prav tista dva gospoda, ki sta ga pustila v dvorano: tihotapec je sam videl, da eden je imel ob vrodu tak posel, da ni niti sledil razpravam v dvorani, drugi se pa tudi ni nič posebno razgreval, ker smo bili v dvorani vsi enega duha (izvzemi tri osebe!) Ta tihotapec je gost v Gorici. Kot tak je dobil prijazen vsprejem povsod: kar je videl in slisal, prodaja zdaj „Goričanski“ bandi. Take značaje nam vzgajajo!

Prav na glas pa smo se zasmejali, ko smo čitali te-le besede v „Gorici“:

„Naša vroča želja pa je, da bi bil ta začetek ob enem tudi konec!“

Tudi mi verujemo, da goje „Goričani“ take vroče želje! Prav od srca jim prihajajo! — Toda ostanejo tudi le — pobožne želje na katoliški podlagi!

Občni zbor „Trgovsko-obrtno združenje“. (Dalje) Prof. Jaka Čebular je torej čutil potrebo, nastopiti tudi na občnem zboru kot grajalec proti ravnateljstvu, ki šteje 21 mož. Toda prav nič ni pomislil: kje mož klepeče svoje neslanosti; ni pomislil, da je treba v denarnem zavodu velike previdnosti, predno se kaj graja: kajti tudi največja neumnost lahko silno veliko škoduje. — Toda dejstvo je, da je bil prof. Čebular nahujskan politični stranki, najet je bil, da bi zavodu škodil. To se je zgodilo že v novembru ob splošni evropski denarni krizi, ko so celo svetovni denarni zavodi prišli v hude stiske in so višali obrestne mere hranilnim vlogam do 6%. Pomanjkanje denarja je bilo v Evropi strašno in grozile so obsežne katastrofe. Eskompt do 12% ni bil nič ne-

mirjena? Te besede je izrekla z mučnim izrazom človeka, ki ima strašno tajnost, katere že ne more več prikriti. Toda vprši oči v svojo tovarišico trpljenja, ki je ta hip prisledela k njej, je le težko vzdihnila in obmolknila.

„Kaj?“ je dejala Lauretta vsa prestrašena. „Nemara ste zvedeli kaj? Imate kako skrivnost? O povejte, povejte mi!“

„Ne, ne, pomiri se, ni nič.“

„Kakó bi se mogla pomiriti?... Že od včeraj opazujem, da vam nekaj obtežuje srce, kar mi pa hočete prikriti. Povejte mi torej, povejte!“

„Pusti me!“ je odgovorila gospodinja.

A tedaj je postrežnica ljubeznjivo prišla njeno roko, in stiskaje jo med svojimi, je prosila z ginjenim glasom: „Draga Bice! sladka moja gospodinja! ali mi niste obečali, da bom deležna vsega dobrega in vsega zlega, ki vas zadene v življenju?“

„O, moja dobra Lauretta!“ je zaklicala Bice, težko vzdružje solze, »skrb za te pomnožuje nemalo moje hude bolečine. Zaradi mene si ti zapustila svoje ljube stariše, in mirno življenje pri njih — a sedaj čaka morda tudi tebe... Toda ne — Bog je milostljiv, on te reši! Veruj mi, da ga zato prosim v smrtni težavi svoje duše!“

(Dalje pride).

navadnega. — In v takih splošno nevarnih časih je imel prof. Čebular konference z vedno istim — prof. Berbučem. Posledica teh konferenc je bilo: naznanilo splošne revizije nadzorstva. Vse to bi ne bilo nič hudega, da se ni o vsem tem še petalo po mestu in deželi. Predno je prof. Čebular naznanil revizijo: smo bili tajno obveščeni mi v uredništvu „Soče“ na njo.... Tako breztašno, tako brezvestno je prof. Č. uprizoril vso to igro. Časa je imel celo leto, a ni prišel blizu — a upotrebil je trenutke splošne evropske krize, da je napovedal revizijo v velikem štilu z ostalimi nadzorniki vred...., ne pomislivši, da zavod lahko silno trpi na ugledu. — Prof. Č. je prišel v urad kar naravnost z imeni — „Sočanov“ in s par tujimi tvrdkami. Znamenje, da je bil zunaj zavoda na nje opozorjen, češ: pri teh zgrabite, tam kaj najdete. Znamenje je, da je prof. Č. zunaj zavoda (s politično stranko!) razpravljaj o delikatnih zadevah naše zadruge! In to je — škandal! Kaj takega si noben denaren zavod ne sme dopustiti. — Revizija se je vršila 12. in 16. in 22. nov. ter 2. in 6. dec. — Vspeh je bil ta: da so našli notranje poslovanje popolnoma v redu. Grajali pa so le troje in sicer: 1. na zavarovalne police naj se posoja le do 3/4, tačasne vrednosti; — 2. da jedne in iste osebe so „porotniki“ pri več posojilih; — 3. neki tvrdki, ki ima odprtega kredita 20.000 K, naj se zniža na polovico.

Dr. Tuma je prav umestno ožigosal netaktno in zavodu nevarno postopanje prof. Čebularja, ki je porabil svojo častno službo kot nadzornik po nakanah nasprotujoče politične stranke, kar se nikdar ne sme dopustiti. Kar se tiče pa grajalnih točk, se je prof. Č. osmešil z dejstvom, da zadruga samo na police ne posoja; en sam tak slučaj je, a še takrat se je zadruga tudi ravnala po istem načelu, ki nam je bolj znano nego prof. Č. Kar se tiče — nekaterih rodoljubov, ki so pri več posojilih za poroka, je le hvalevredno od njih, da gredo sobratom tako radi na roko. V tem oziru smo goriški Slovenci gotovo prvi.

Ravnateljstvo pa je vsakikrat dobro premislilo, kako daleč sme iti, da je mnenje prof. Č. popolnoma nemerodajno. — O grajanem odprtem kreditu 20.000 K. neki slov. tvrdki v okolici, je pa dr. Tuma omenil, da ga je ravnateljstvo dovolilo proti njegovemu glasu, ker je hotelo v najvišji meri izvrševati prelepi poklic zadruge. In res je ista tvrdka eskomptovala lani do 80.000 glđ. menic brez sleherne izgube. Da bi le bilo mnogo takih Slovencev! Ukljub temu je ravnateljstvo že sklenilo, da se isti tvrdki kredit polagoma zniža s tem, da se založene menice izplačajo v gotovini. Z naglim znižanjem kredita bi se onega Slovence zadušilo! — O vsem tem bi se bil prof. Č. lahko pohtil, pa tega ni storil, pač pa je prišel z ono grajo pred občni zbor. In kako žalostno ulogo je igral, ko se je zagovarjal. Z vsako besedo je dokazoval, da so mu vsi ti posli španske vasi, a kvasil je o njih vendarle. Stvaren odgovor na njegovo besedičenje je naravnost nemogoč, toliko bolj, ker je odsevala iz vsake besede le slaba volja zloglasne „Goričanske bande“. Zato je tudi žel odgovore, kakoršne je zaslužil; zato ga je A. Gab. zigosal le z medklici in medgovori; zato je bil potem — soglasno odstavljen od častne naloge nadzornika, a na njegovo mesto je prišel soglasno — dr. Tuma.

Predno se je prišlo do glasovanja z vsklikom, je hotel: naj se voli z listki, češ: vsa lista je bila že naprej pripravljena. A. Gabršček je odgovoril, da je to res, ker drugače tudi biti ne more. Zavod je velik; treba je dobro premisliti, koga se voli, in tako, da so v ravnateljstvu zastopani najrazličnejši informatorji, ki tudi hoté vršiti svojo dolžnost. Take može je treba naprej poprašati, ali hoté biti izvoljeni itd. Na to je bil sprejet predlog, naj se voli z vsklikom, z vsemi glasovi proti samemu Čebularju; enako so bili soglasno izvoljeni vsi predlagani gospodje. Proti je glasoval zopet edini — prof. Čebular.

Tako je dobil prof. Č. lekcijo, katero si dobro zapomni. Svoboda govora je res lepa reč, toda — neumne čenče mirno poslušati, tudi ni nikdo prisiljen. Vsakdo naj premisli prej, kaj govori. V našem slučaju je bilo vse še huje: objektivno — čenče, subjektivno — slaba volja v

škodo zavodu. Takega kvasca se pravi tako, kakor smo storili v nedeljo s — prof. Čebularjem. Čudno, da je to že četrti profesor, ki išče lovorik v taki neplodni borbi. Drugi trije so vsaj bolj premeteni, da ne rijejo tako bečasto v javnost, kakor je sel mefistu na led — prof. Jaka Čebular.

Toliko naj zadošča za danes. Prof. Jaka Č. je neroden dovolj, da utegne še kaj dobiti, kar bo — iskal. Po družbi, v katero je zalezal, ga bo še glava bolela!

„Ceste na Kanalskem“ se imenuje članek E. Klavžarja v „Gor.“ — Kdo je ta članek naročil in plačal, ostane seveda tajnost. Gotovo pa je, da je članek silno enostranski, silno tendenciozen v prid posamičnikom in proti veliki večini prebivalstva. — Naš članek o tem predmetu je že v naprej pobil to Klavžarjajo.

Prav zanimivo pa je čitati, kako deželni uradničak zlorabi uradne spise deželnega odbora, da jih ponatiskuje v strankarskem listu in z njimi polemizuje v smislu „Goričanske“ bande in v korist onih, ki so Klavžarja najeli, da piše njim v prilog. — Kaj takega je mogoče le pri nas na Goriškem.

Mlad sleparček in tat. — Poročali smo, na kako zviti način si je bil prilastil v Solkanu 15 letni Jak. Saksida iz Prvatin pri svojem gospodarju več dragocenih reči ter denarja. Ta tiček je stal v torek pred tukajšnjo okrožno sodnijo. Priznal je, da v odsotnosti gospodarja in gospodinje je vzel ključ k predalu, v katerem so bile dragocenosti, ter vzel iz njega srebrno uro z verizico, zlato iglo, uhane in zlata očala ter 30 K. Dragocenosti je skril pod streho, denar pa je zakopal. Potem pa se je pribli k tlom ter privezal h klopi, da so mislili, da se je zgodil kak ulom ter da so dečka tatovi privezali in pribili. Žerjalova, to je gospodar in gospodinja, sta bila zaslišana kot prič. Izjavila sta, da ukradene reči, katere sta pa dobila nazaj, so vredne 118 K. Mladega Saksida so obsodili na 5 mesecev v trdo ječo.

Med obravnavo se je dognalo, da zlata očala niso bila last Žerjalovih, ker jih je gospodinja bila le našla na cesti ter jih pridržala. Radi tega jih je sodnija konfiskovala in drž. pravdnistvo postopa proti njej radi prestopka goljufije.

E. Klavžar piše zdaj „obrambe“, ko je dobil le neznamen odgovor na svoje — napade. Možicelj postaja impertinenten, ker čuti primerno zaslonbo. Da, da, poznamo sel! Grešilo se je v deželi silno veliko. E. Klavžar ima veljavne skrivce: in v tem je vsa njegova korajža! Ni Pajer, ni Verzeznassi mu ne zakrivita lasu, o tem sta že davno prepričana tudi dr. Gregorčič in grof Coronini!

V zadnji „obrambi“ govori o prošnjah, katere je za plačilo delal ljudem v cestnih zadevah. To si pripisuje v vel'kanske zasluge; malo da ne reklamuje sebi vse vspehe, posebnost onih 80% državne podpore za znano cesto v kanalskem okraju. Čudno! Pred časom je imel grof C. vse zasluge za tisto cesto! Zato pa je prišel mali Klavžarček, ki jih sebi reklamuje! Da se le še ne stepó za te zasluge! *)

Ali čemu Klavžar pripoveduje take reči, po katerih ga nikdo ne vpraša? Da je napravil tekom 35 let ljudem silno veliko prošenj, pritožb, vtokov itd., to vemo vsi, saj je v tem oziru Klavžar znan kakor slab novic. Joj, ko bi prišlo vse na dan, kar je Klavžar delal, da je le neslo! On je deželni uradnik, ali ta služba je bila vedno le reklama za njegovo „zakotno pisarstvo“. On je v deželnem uradu vlogo rešil; on je napravil stranki za dobro plačilo proti rešitvi pritožbo; to je zopet dobil v roke v uradu in jo rešil. Nasprotna stranka je prišla zopet k njemu, a tudi tej je naredil vtok. Ta je prišel v deželnem uradu zopet njemu v roke in ga po svoje spremljal na višjo instanco itd. Deželni odborniki so mu podpisavali vse, ker njim je bilo dovolj, da so potezali po 100 glđ. na mesec. Kaj Klavžar počenja, so vedeli; ali dobito je služil njihovi lenobi! Klavžar je imel vsa leta boljše dohodke nego predsednik okrožne sodnije! Ako nič nima, kakor pravi, (ima še veliko manj!),

*) Za vipavsko železnico se je veliko potezal — A. Gabršček. Tudi on je pisal znamenite članke v njen prilog. On je vspodbujal, da so se sklicavali shodi. On je sestavljal peticije. Dal jih je pri Obiziju tiskati. Za jedno so mu obitine ostale dolžne stroške tiskarne, ker je zbrani denar nekje obtičal. — Torej je vipavska železnica delo — A. Gabrščeka! Po Klavžarjevi logiki — da!

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

SEDEMINDVAJSETO POGlavJE.

„Tremacoldo je“ je zaklicala Bice vsa vzneta, brž ko je potihnila pesem. „Spoznala sem njegov glas. Kdo vé, kaj mi misli naznaniti? Če bi ga mogla videti! Če bi mogla videti kakega udanega človeka, ter rešiti se teh dvomov!“

„Toda kake dvome imate? Za božjo voljo, zakaj ste takó vznemirjena? V dveh dneh bo vaš soprog tu! Saj vam je obečal, torej....“

„Tiho!“ jo je prekinila gospodinja, polagaje prst čez usta. Obe ste bili tihi še nekaj časa, nadejaje se, da pevec zopet zóne peti. Toda zaman, drugega ni bilo več slišati nego neprijetno lajanje psov, ki so si odgovarjali iz samotnih koč, raztrešenih po pusti ravnini.

Bice, zgubivši nazadnje vse upanje, da bi mogla še kaj slišati, se je vrnila k mizi, in obrnjena proti postrežnici, ki je zapirala okno, je rekla, nadaljujé že prej pričeto govorjenje: „Prašaš, kake dvome imam? in zakaj sem vzné-

je pač sam kriv. — Pod dr. Tuma je ta obrt Klavžarjeva — prenehala, ker dr. T. dela sam in se K. ne sme v njegovo področje nič vtičati. Zato je za Klavžarjeva že od l. 1895. Zato možiček ruje proti dr. T., kjer le more. hujška celó župane proti njemu! Take razmere so možne le pri nas v Gorici, kjer je v deželni hiši silno veliko grehov, za katere vse ve najboljše E. Klavžar! Povsod drugod bi ta možiček sedel kje drugod, le ne v deželnem uradu!

Kako je drugače s Klavžarjem, je v deželi le en glas! V karakteristiko ta slučaj:

Ni dolgo temu, da je bila na deželnem odboru deputacija iz neke večje občine, ki je prosila, naj bi se pregledali neki stari občinski računi... Dostavila je se: Poslajte k nam kogarkoli iz deželnega urada — le ne Klavžarja! Zakaj ne? Tudi to je znano v celi deželi! — In z ozirom na en sam glas v deželi — tudi v krogu „Goričanske“ bande! — sklepamo polemiko s tem gospodom. Nam je v resnici žal, da smo morali toliko govoriti, toda izzival je: a našel, kar je iskal.

Prešičji jeziki v meji. — Iz goriškega okraja: „Neki za blagor svojega ljudstva vneti kurat je po hišah pobiral presičje jezike. Kolikor se pokolje v občini presičev, vsi so v njegovi evidenci, kajti jezik mora biti njegov. Tudi gnjatij se ne brani. — Tisti dan je nabral z mežnarjem tri vence jezikov. — Ko je nesel mežnar tolik dar božji proti domu, je govoril sam pri sebi tako-le: „Ti sakr. f., vse jezike cele občine bi sam pogrizel! Ali je tako Kristus učil? Ne boš jih ne!“ — in smuk venec jezikov v neko mejo, da bi prišel zvečer po nje. Zvečer je res prišel, a jezikov ni bilo več. Neki uzmovč je bil šel prej za njim in je še huje zabavljaj proti f., ker hoče vse jezike požreti. Ta uzmovč je šel še dalje in jih ni privoščil niti mežnarju. Tat je latu prekosil“.

Klerikalna poštenost. — Ultra-klrikalni „Slov. List“ piše:

„V „Gorici“ je izšel članek, ki je omenjal, da mestna uprava v Gorici brez pravice pobira doklade na vzilnino, ker se ni potrjen mestni proračun. Kdo se je oglašil proti temu? Lahi? Oglasila se je Gabrščekova „Soča“, češ, da je pisarenje „Gorice“ rokovnjastvo in lopovščina. In zakaj? Ker ne kaže pravdati se z mestno upravo, kajti tudi te doklade ima v zakupu naš mecen g. Gorup, na čegar mošnjo se čisto apeluje, in ker doklad, če so tudi krivične, itak ne plačujejo sami krmarji, ampak vsi konsumentje. — Odkar je dr. Triller zapustil Gorisko, se vidi, da so „Sočani“ izgubili zadnji kosček socialne in narodne politike. Ta „banda“ piska vsakemu, kdor jo plača. Ljudem, ki poslušajo mošničarje, pa kličemo: O urben venašem...! — Še nekaj! Znanega rodoljuba in jednega najstarejših delavcev na narodnem polju E. Klavžarja hoče deželni odbornik dr. Tuma odgnati iz službe pri deželnem odboru, ker neče biti liberalnotumast“.

„Soča“ je torej kar naravnost „poukupljena“ od mecen Gorupa, da je govorila — resnico! „Soča“ piska vsakomur, kdor jo plača; mi poslušamo „mošničarje“ à la Gorup. — Ko so napisali take lumparije, pa so šli mašarati! Pa hočejo, da ne bo vera pešala! — Še „Gor.“ ni našla drugega izhoda v tej polemiki nego da je rekla: saj tudi trgovci in obrtniki pijejo vino in pivo, so torej konsumentje, za katere bi se moralo potegniti „Trg. in obrtno društvo“. Za vse ostale, katerih je veliko več, bi se morali potegniti patentovani „narodni voditelji“ Gregorič & C.o. Ako je torej v tem oziru kaj krivde, zadene nje veliko večji del.

Kar se tiče trditve, da hoče Tuma odgnati Klavžarja iz službe pri deželnem odboru, povemo le toliko: Ako bi bil dr. Tuma poslušal nujne zahteve grofa Coroninija, bi bil Klavžar že pred leti upokojen, ali se kaj slabšega! Saj isti grof C. ni hotel dovoliti niti navadne podpore Klavžarjevemu sinu — radi očeta. Da je podporo dobil, je zasluga dr. T. V obče je bila proti Klavžarju vsa leta velika napetost prav od nadelnikov „Goričanske bande“, kajti možiček je bil res velik intrigant: desna roka grofa Franca C. Mali možiček je imel v vseh treh italijanskih odbornikih največje zagovornike, zato je piskal na nevoljo v slovenskem taborju. Kdarkoli je bilo treba proti slovenskim poslancem kaj pohujskati, vselej je bil Klavžar na delu. Grof Franc ga je pošiljal po deželi v imenu kmetijske družbe.

Klavžar je stregel svojemu šefu, vlekli je dijete in mešal strogo slovenskim poslancem. O grofu C. je govoril, da je c.... m....; o Roju je dejal, da je norec, s katerim ni mogoče pametno govoriti; ruval je proti abasistenci; zagovarjal italijansko notranje uradovanje — in v vprašanju slovenske trobojnice zavzemal popolnoma stališče grofa Franca! Sploh intrigant na celi crti! Zato ga slov. poslanci niso nikdar radi videli! Zakaj ga zdaj rabijo, smo pa že povedali! Naj jim dobro tekne vsem kupaj?

Gledališče Kautsky sinoči v „Goriški Citalnici“ je bilo primerno dobro obiskano. Želeti pa je, da bi bilo še kaj več danes večer (ob 8 pričetek), ko bo zadnja predstava. — Za veliko večino našega občinstva je vse novo; nekatere točke so pa sploh originalne. Zanimiv je poskus s kartami, ki skačejo po želji iz kozarca. Magnetizovan 3 leta star otrok je tudi prav zanimiv pojav. Ta otrok tudi izborno pleše neki bolgarski narodni ples. — Mladi Kautsky kaže svojo že zares veliko spretnost v melanju krogelj, nožev, gorečih bakelj itd. Naravnost občudovanja vredno je večje število golobov, ki so prav lepo izučeni. Skratka: za naše občinstvo je to zanimiva predstava. Želimo drevi obilne udeležbe. Vspored je popolnoma nov ter jako zanimiv.

Kardinalov davek. — Za kardinalov zavod že pridno nabirajo davek med ljudstvom. Z Bolškega smo dobili tako poročilo:

„11. t. m. je maševal kaplan Zega v Žagi. Bil je tudi „ofer“ za kardinalove zavode. Ko je končal pridigo, je omenil na kratko pomen in namen zavodov ter zraven rekel: Ker so današnje šole brezverske, učitelji sami brezverci, ki niti katekizma ne znajo, kateri učijo, da je človek iz opice, ustanovi se tak zavod, kjer se se vzgoje mladeniči v pravem verskem duhu. V naših šolah učijo učitelji le, kakor sami hočejo itd.“

Ljudstvo na sploh sodi, da je imel v mislih ljudske učitelje. G. kaplan je napravil torej lep poklon našemu učiteljstvu na Bolškem. Isto, kakor čujemo, povzdigne svoj glas proti takim insinuvacijam, katere se mu podtikajo v cerkvi na svetem mestu. Prav! — Kar se pa tiče „ofra“, rotimo z nova naše somišljenike, da ne dadó nič za kardinalov zavod, kateri ima namen naprtiti našemu kmetu nov davek, kateri bo plačeval za to, da bo kardinal vzgajal duhovnike-fanatike, ki bodo ljudstvu le v kvar! Proti takemu izsesavanju ljudstva se moramo kar najodločneje upreti, in to tem bolj, ker prihaja od strani, ki je sama dobro založena z denarjem. Ako hoče imeti kardinal kak zavod, naj si ga postavi s svojim denarjem, da bi pa nalagal radi tega našemu ljudstvu davek, protestujemo, proseči svoje somišljenike, da pouče ljudstvo o namerah kardinala.

Za kardinalov zavod nič, niti novčica! Potreb ima kmet drugje čez glavo!

56.000 kron kardinalovega davka — tako so preračunali in tako se je propovedovalo tudi z lece — bi plačalo naše ljudstvo na Goriskem na leto za kardinalov zavod, ako pojde vse tako, kakor mislijo ggnunci s kardinalom na čelu. Ogronina svota! Kako bi se ta denar drugače dal porabiti! „Šolski Dom“ se sedaj ni plačan, ali bi ne potreboval bolj takih prispevkov nego kardinalov zavod? Učitelji na deželi ječe pod siromastvom, ali bi ne prišel bolj prav kak prispevek njim!? Kmet komaj plačuje razne davke, delavcu primanjkuje denarja spredaj in zadaj, ali bi ne bilo bolje, obrniti njim v prid tak nabrani denar, in ne za zavod, ki v takem obsegu, kakor nameravano, ni potreben? Ali nima kmet tisoč drugih potreb? Slabe ceste, trtna uš, toča, zled, itd., to so reči, ki ga mučijo na vseh koncih in krajih — in sedaj kar nakral nad to naše že takó izsesano ljudstvo pride kardinal s svojim napovedanim davkom, kateri bi pobirali vsako četrtletje, in bi znašal nič manj nego 56.000 K na leto. — Ali ni nujna potreba, da se upremo z vso silo takemu davku, da protestujemo proti takemu izsesavanju našega ljudstva? Na noge vsakdo, kdor čuti z ljudstvom! V obran ljudstva proti izmozgovalcem!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — K zadnjemu poročilu imamo dodati še to: V razpravi o poročilu socijalno-polit. odseka je rekel socijalist Daszynski, da so zaprli nekega

rudarja v Moravski Ostrovi, češ, da je razžalil člana cesarske rodbine, ker je govoril proti lastnikom rudnikov v Sleziji, med katerimi je tudi nadvojvoda Ferdinand. Daszynski je povdarjal, da se sme o nadvojvodi v tem slučaju tako govoriti kakor o drugih lastnikih rudnikov ter se zavzemal za to, da se izdela nemudoma zakonski načrt o skrajšanju delavnika. Kršč. socijalist Steiner se je popel do gorostasnosti, trdè, da delavci so sami krivi svoje bede, ker pijejo preveč žganja, itd. Nesramen ta kršč. socijalist! Po drugih govorih je zahteval Slama od vlade, da stori stavkam konec, kakor hitro mogoče. Schneider je stavil resolucijo, da ne smejo delati v rudnikih moški pred 19. letom, delavke pa sploh ne; resolucija je izročena socij. pol. odseku.

Danes je zopet seja. Državni zbor bo odložen še ta teden, potem se snidejo drug teden zopet pravne konference.

Gospodska zbornica je sprejela včeraj rekrutni zakon ter se izrekla proti nameri, da bi obrtni odsek ostal permanenten. Členi tega odseka so nevoljni, poslali so celo posebno deputacijo k ministerskemu predsedniku, ki jih je potolazil s tem, da se snide državni zbor zopet koncem maja, tačas predloži vlada načrt obrtnega reda.

Volitev delegacije v državni zboru bo jutri. Potem se zasedanje prekine. Trde, da Fuchs in Windischgrätz imata nalogo, izposlovati izvolitev delegacije.

Pogajanja v Istri. — Med laškimi in slovenskimi poslanci v Istri se vrše nekaka pogajanja, da bi se prišlo do nekakega „modus vivendi“ v istrskem dež. zboru. Od hrvatske strani so določeni za ta pogajanja poslanci Spindić, Laginja in Stanger. — Da ne pride do nikakega sporazumljenja, je umevno samo po sebi, ker Italijani imajo v dež. zboru, žal, tako večino, da prav nič ne potrebujejo slovenskih poslancev. Ta početa pogajanja so le pesek v oči ter imajo le namen, zopet očrnilo istrske slovenske poslance, ki zastopajo večino dežele. Vlada dobro pozna italijanske poslance v Istri — saj je njihova pokroviteljica! — in zato dobro ve, da izid pogajanj bo tak, da poročajo Italijani: s Slovani se ni mogoče spraviti, ker stavijo pretirane zahteve. „Pretirano“ je pa po laskem slovarju vse, kar za Slovane pomeni le drobničavo ravnopravnost! — Zato pa tiči v teh pogajanjih le skrili namen, po njih nepovoljnem izidu pokazati na istrske Slovence: Glejte jih, tako so nespravljivi, nočejo prijateljski živeti z Italijani — torej le po njih! — In v prihodnjem zasedanju istrskega dež. zbora bomo videli že posledice teh pogajanj, ki bodo naperjene do skrajnosti v neprilogi Slovanom! Ali se morda motimo?!

Pomiloščenja. — Pravosodni minister je sporočil českim poslancem, da je cesar odpustil trem obsojencem radi izgrediv povodom odprave jezikovnih naredeb kazni popolnoma, petim pa je znatno znižana. Na sploh sodijo, da ta korak je pričetek daljnim pomiloščenjem.

Slovenske reklamacije v Trstu rešene. — V danes nam dosli „Edinosti“ čitamo, da je tržaški mestni magistrat rešil nagloma vse slovenske reklamacije, potem ko so se Slovenci pritožili na pristojnem mestu. — Sedaj je naj stopijo okoličani, ki so si priborili volilno pravico, tudi na noge.

Za učitelje. — Dalmatinski poslanec Biankini je vprašal v državni zboru, kaj je z znano učiteljsko peticijo učiteljev in učiteljic iz Dalmacije, Istre, Gorisko-Gradišanske, Tirola in Bukovine. Predsednik proračunskega odseka dr. Zúček je odgovoril, da poskrbi v prihodnji seji tega odseka za to, da poročilo o tej peticiji pride na vrsto še pred prehodom na dnevni red.

Deželni odbor istrski si naroča vsako leto iz blažene Italije potovalnega učitelja za čiščenje oljk. To je neki Francesco Donati iz Montefoscoli (paese di Fissa), ki dobiva lepo plačo. Ali ni človeka v Avstriji za ta pouk? Ako ga ni, zakaj se nikdo ne priuči temu jako priprstnemu delu? Treba je tega učenjaka iz Italije le enkrat slišati, pa si lahko vsakdo zapomni vse njegove skrivnosti! — Toda: treba je dati kruha lačnim polentarijem!

Prijatelj Burov v ogerskem državnem zboru. — Med premorom v seji drž. zbora dne 12. t. m. je začel nekdo na galjeriji klicati: Zivela Ogorska in vsi njeni narodi! Dalje ni mogel, ker ga je prijel redar. Prej pa, ko je začel govoriti, je vrgel med poslance v dvorano nekaj tiskanih pozivov, da naj se združijo Ogrji ter gredo na pomoč Burov, da preneha nepotrebno prelivanje krvi. — Sodijo, da tisti človek je blazen.

Odlični ruski krogli so se izrekli za to, da se bojkotuje Angleško. Ruski časniki so mnenja, da na ta način bi se kaznovala najbolj angleška osobnost. Angleži kot znani svetovni kramarji so vezani na ves svet, torej bi z bojkotom občutili prav izdatno nejevoljo Evrope nad njihovim nečloveškim nastopanjem v južni Afriki.

Družbi sv. Cirila in Metoda so meseca februarja t. l. poslali med drugimi prispevkov: „šentpetrski samci“ na Krasu do hodek veselice 200 K, podružnica v Ptuj 47 K, hranilnica in posojilnica v Ptuj 200 K, posojilnica v Mariboru 200 K, neimenovan po dražbi nabrano svoto na zabavi društva „Naprej“ v Gradcu 8 K 30 v., Milka Mankoč, blagajničarica ženske podružnice v Trstu, 500 K.

Vojna v južni Afriki. — Zjedinjene države so ponudile posredovanje v dosegu miru med Angleži in Buri na prošnjo Krügerja in Steijnja, ali Angleži so odklonili ponudbo. — General French je prispel v Bloemfontein, potem ko si je bil po velikem odporu Burov priboril dva hriba nad mestom. Ujel je tudi brata predsednika Steijnja. Pri Driefonteinu so zgubili Angleži okoli 100 mož, ranjenih je nad 300.

Angleži noteje slišati o miru drugače, kakor če se Buri podajo brezpogojno. Gledé na to pa navajamo iz brzojavke Krügerja in Steijnja v London konec, ki se glasi:

„Ako pa je angleška vlada odločena vzeti obema republikama neodvisnost, ne preostane našemu narodu drugo, nego da nadaljuje vojno do konca, ne brigaje se za unicujočo premoč angleške države ter zaupaje v Božjo pomoč. Nismo se prej odločili, da bi podali tako izjavo, ker smo se bali, dokler so bili uspehi na naši strani in so stale naše brambene čete daleč od naše zemlje v angleških naselbinah, da bi naša izjava ne razžalila narodnega ponosa Angležev.“

Sedaj pa, ko je vzpostavljen in utrjen ugled angleškega orožja, ker so čete kraljevine ujele naš voj in ker smo morali opustiti brambene pozicije, katerih smo se bili polastili s početkom vojne, mislimo, da je zginila vsaka težava ter ne moremo dalje odlašati, da naznanimo vladi in narodu angleškemu v očitigled vsemu omikanemu svetu vzroke, iz katerih se vojujemo, in pogoje, pod katerimi smo pripravljeni skleniti mir“.

Raznotero. — Na Dunaju imajo škofovske konference, katerih se udeležuje tudi kardinal iz Gorice. — Politehniko v Lvovu so zaprli radi dijaških demonstracij na nedoločen čas. — Vojaski uradniki, ki se hočejo ženiti, morajo imeti toliko postranskih dohodkov, da z istimi dopolnijo letno plačo 3000 K. Ženitne kavicje se ne zvišajo. Tako je odredilo državno ministerstvo. — V Opatiji je bilo od 1. sept. do 10. t. m. 7065 gostov. Od 26. m. m. do 7. t. m. jih je prišlo 698. Dne 7. t. m. je bilo v zdravilišču 1850 oseb. — Na carskem dvoru v Petrogradu so igrali te dni „Hamleta“, katero igró je preložil na rusko veliki knez Konstantinovič. — V Londonu so prodali na dražbi konja-dirkača za 900.000 K. — V Braziliji je prišla vlada na sled zaroti proti republiki; postopa strogo. — Na Reki se je ustrelil te dni v svojem stanovanju v usta slikar Farfoglia; vzrok je neozdravljiva bolezen. — V San Franciscu so konstatovali slučaj kuge s posledico smrti.

Žrtve morja. — Kakor je videti v statističnem izkazu, se je l. 1889. pogreznilo v raznih nevihtah v morje 1341 ladij; 5155 ladij se je pa v podobnih okoliščinah znatno poškodovalo.

Narodno gospodarstvo.

Trgovsko in obrtno društvo prične se ta mesec zopet s shodi. Do Velike noči jih priredi vsaj pet. Knjiga bo do tje tudi dotiskana. — Informacijska pisarna že lepo deluje. Vsakdo naj se le zaupno obrne na društvo!

Poverjenike in prijatelje društva na deželi prosimo, da nabirajo udov. Kdor le zmore 3 gld. na leto, naj pristopi. To društvo je za trgovce in obrtnike najkoristnejše.

(V nedeljo ob 11. predp. bo shod v Bolcu, ob 6. zvečer v Kobaridu, v ponedeljek ob 11. predp. v Tolminu).

Gospod Mihael Jager, sedlar, jermenar in torbar, je te dni prevzel sedlarsko in jermenarko obrt v Gorici, Vrtna ul., v hiši grofa Thurna, (tam, kjer je bil popreje g. Val. Ferjančič). G. Jager Mihael je imel dosedaj sedlarsko in jermenarsko obrt v Ljubljani, kjer je na glasu kot izvrsten strokovnjak. Priporočamo si občinstvu to novo slovensko obrt in opozarjamo na oglas na zadnji strani.

Nedostajanje premoga v Pragi je veliko. Pred stavkami je stal v Pragi meterski stot (cent) premoga 2 kroni, a sedaj velja 8 kron. Na kolodvoru strazijsko vojske došle vozove premoga, da se ne zgode ne-

sreče vsled velikega pritiska ljudstva, ki na kolodvorih dobiva premog za 50 stot. ceneje, nego pri drugih prodajalcih.

Nedostajanje premoga se vsak dan bolj občuti — v Pragi. Niti vse kavarne ne tope; nimajo s čim. Katere so pa tako srečne, imajo pa na oknih male tablice z napisom: „tu topimo“. Vlada se ne gane!

Poročilo ravnateljstva „Trgovsko-obrtna zadruga“ v Gorici z neomejenim jamstvom, za opravilni mesec februar 1900.

1. Število zadržnikov dne 1. febr. 1900.	1475
Narasplo tekom meseca	27
Padlo tekom meseca	5
Štev. zadržnikov dne 1. marca 1900, je znašalo	1497
2. Število deležev dne 1. febr.	2886
Prišlo deležev tekom meseca	51
Odpadlo	9
Število deležev dne 1. marca znašalo je	2928
3. Svota vplačanih deležev do 1. febr.	235720.74
tekotn meseca	12051.66
izplačanih	592
Svota vplačanih deležev dne 1. marca	247180.40
Svota, podpisanih deležev po 300 kron dne 1. marca	865800
4. Predupimov je bilo izplačanih do 1. febr.	606169.16
Prišlo tekom meseca	27459.90
Odpadlo	19424.28
Stanje predupimov dne 1. marca	614304.78
5. Dopolnilni zaklad je znašal 1. febr.	51027.35
Tekom meseca se je doplačalo	3197
Stanje dopolnilnega zaklada dne 1. marca	54224.35
6. Do konca meseca prosilo je — prositeljev	
za predupim v znesku	
Dovolilo se je v znesku	
izplačalo	
7. Hranilne vloge so znašale dne 1. febr.	269423.31
Vložilo se je tekom meseca	17432.07
izplačalo	28123.29
Stanje hranilnih vlog dne 1. marca	258732.09
v — knjižicah povprek po — kr. — vin.	
8. Gotovino dne 1. febr.	8639.47
Svota prejemkov tekom meseca	82297.17
izdatkov	86798.03
Saldo dne 1. marca in pri pošni hran.	4138.61
9. Denarnega prometa blagajnice od dne 1. febr. do 31. febr.	169095.20
Lastna glavica v plačanih deležih	247180.40
Zaupana glavica v hranilnih vlogah	258732.09
Razmerje	24.25
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % — Predupimi se vračajo v enem ali večletenskih obrokih z obrestni vred po dogovoru. Posojila na krajši čas na menjico se obrestujejo po dogovoru. — Seja ravnatelj je vsak ponedeljek ob štiri uri zvečer.	
Uradne ure so od 9. do 12. dopoldne in od 3 do 4. popoldne vsaki dan.	

Veliko zemljišče

v najlepšem kraju mesta, obsežno 600□
klaftrov, pripravno za skladišča lesa

se prodá

skupno ali razdeljeno.

Naslov pové naše upravništvo.

Karol Draščik,

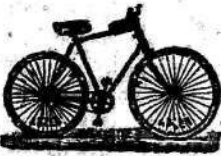
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter objavlja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

VELIKA ZALOGA ŠIVALNIH STROJEV IN DVOKOLES SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1
mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

(Brez konkurence!)

Cene so od glđ. 90 naprej.
Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!
Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani
SAUNIG & DEKLEVA.

V Žagi pri Bovcu

je na prodaj, ali v najem

velika hiša

z dvema nadstropji
in pritličjem, primernim za prodajal-
nico jestvin in krmo, s kletjo, hišico
za hišnega oskrbnika, hlevom in sadnim
vrtom; razun tega še gozd in mnogo
travnikov.

Ponudbe naj se blagovolijo po-
šiljati na nastov: „Kupnina“ na uprav-
ništvo „Soče“.

Resna ženitev!!

Slovenski posestnik
v goriski okolici z
okroglo glavico 50
tisoc kron, 60 let star, krepke in prijazne zunanosti,
želi poročiti pridno ter uzorna 30-40-letno gospo-
dično ali vdovo z do 4 do 8 tisoc kron. Le resne
ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na naslov:
„Resna ženitev“ na upravništvo „Soče“.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici

priporoča velespoštovanemu občinstvu svoje priznane
izborne

testenine,
kot makarone, fideline in različne
vloge za na juho v različnih
kakovostih.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se
ni v našem kraju v treh letih toliko testenin zavžilo
kot najinih v tem času kar jih izdelujejo.

Spoštovana gospodinja! Sežile po teh pristno
domaćih testeninah, katere pri nas sedaj še oni s
slastjo zavživajo, ki dosedaj o testeninah še vedeti
niso hoteli. Ker so bolj okusne, tečne in redilne kakor
vsake druge, sva gotova da se morajo vsakemu pri-
ljubiti, kdor jih pokuša.

Dobe se v vseh prodajalnicah jestvin; povsem
zanesejivo najine pa so le one, ki se prodajajo v za-
vojih po 1/2 kilogr. z najino firmo.

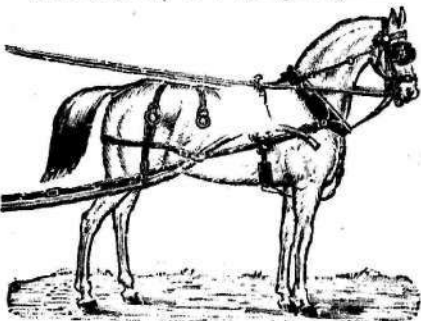
Trgovcem pošiljava cenik zastoj
in franko.

Pozor!

Pozor!

MIHAEL JAGER,
sedlar, jermenar in torbar
V GORICI,

Vrtna ulica št. 1, v hiši grofa Thuna.

Te dni sem prevzel sedlarsko, jerme-
narsko in torbarsko obrt v Gorici, vrtna ulica
št. 1. hiša grofa Thuna. Kot dolgoletem sed-
larski mojster in poslovođa v Ljubljani imam
mного skušenj v svoji obrti ter upam, da bom
zadovoljil vsakega, kdor se pri meni oglasi.

Z odličnim spoštovanjem

Mihael Jager,
sedlar, jermenar in torbar, Vrtna ulica št. 1.

Rudolf Benedetič

čevljarski mojster

v Gorici, ulica Morelli št. 5.

Priporoča svojo čevljarsko delavnico
vsem domačinom, ter rojakom na deželi:
gospodom, damam, gospicam, trgovcem
in obrtnikom za izdelovanje bodisi pri-
prostega ali najfinejšega obuvala. Izde-
lek je trpežen delo pa okusno, po
ugodnih cenah.

Maurenčič Franc,

čevljarski mojster

v ulici sv. Anžona (Kopčeva hiša) št. 7,

se preporoča svojim rojakom, zagotav-
lja dobro delo in točno postrežbo po
zmernih cenah.

V pisarni **Seltz-ove tiskarno** na-
sproti semenišča v Gorici prodaja se po
znižani ceni — 2 kroni 60 vja.

Veliki teden

in
Velika noč,

spisal prof. Andrej Marušič.
Knjiga se pošilja tudi po pošti po pov-
zetju. Kdor pa denar že z naročilom vred
pošlje, naj pridene še 10 kr. za vozni list.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici šte. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Dobi
se
povsod

Kalodont

pripoznano
najbolje sred-
stvo za čišče-
nje zob.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Rašela št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega
štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene plo-
ščevine, orodja za razne obrti in pohištvene, štedilna ognjišča,
peči, cavi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse
naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice
izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. **Mussbaum-a**
v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga
najboljšega koroškega **Acalon** in **Brescian-jekla**.

Zaloga **Portland** in **Roman-Cementa**, kmetijskih strojev iz
prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Zahteva naj se

popis in cenik leposlovnih in drugih knjig iz naše zaloge, katerega pošiljamo franko kamorkoli.

„GORIŠKA TISKARNA“ A. GABRŠČEK V GORICI

Gosposka ulica št. 9.

(Ustanovljena leta 1893.)

(Ustanovljena leta 1893.)

je najmoderneje urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako
kulantnih cenah, kakor:

Bršure v vseh oblikah in jeziki v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilike v
najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vsprede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantnejše
kakovosti v skatljah z zavitki, poročila in zaročna naznanila v veliki izbiri in vseh mogočih oblikah, pesne vsprede, osmrtnice itd. itd.

O začetku šolskega leta priporoča slav. šolskim vodstvom, krajnim in
okrajnim šolskim svetom vse potrebne šolske tiskovine
v slov., hrv. in ital. jeziku za Goriško in Istro, nadeja se za izdelovanje uradnih zavitkov (kuvert) v različnih
oblikah in kakovostih.

Velika zaloga izgotovljenih tiskovin

za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije,
notarje, šolske, cerkvene in druge urade.

V naši založbi imamo te-le časopise:

„Soča“, celoletna naročnina stane glđ. 6.60, izhaja trikrat na teden. — „Primorac“, celoletna naročnina stane glđ. 1.60,
izhaja vsak teden, na štirih straneh. — „Slovanska knjižnica“, doslej je izšlo 93 snopičev najrazličnejše vsebine. Na-
daljno izdajanje začasno vstavljeno. V zalogi so na razpolago se vsi snopiči z malimi izjemami.

„Salonska knjižnica“ za odrasle izhaja v nedoločenih rokih. I. knjiga „O te ženske“, novele in ertice.
Spisal Fr. Govekar, je izšla 1. 1897. Stane s poštnino vred glđ. 1.10.
Izšla je ravnokar II. knjiga „Salonske knjižnice“; prinaša založbo „Hamlet“, cena 70 kr. — „Rokovnjači“,
narodna igra v petih dejanjih. Cena 40 kr. — „Sin“, rodbinska drama v štirih dejanjih. Cena 60 kr.

„BEN--HUR“ roman iz časov Kristusovih.

Mehko vezan glđ. 1.30, trdo vezan glđ. 1.65 s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo
obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo,
da si jo za časa onisli.

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“

Sestavil M. M. Hostnik.

Cena mehko vezanemu glđ. 1.50, trdo vezanemu glđ. 1.80, poštnina 10 kr. več.